

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.489/2016/7.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Pecsénye Csaba bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Varga István ügyvéd

Az alperes:

I. rendű

II. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Ürmös Ferenc ügyvéd I. rendű

dr. Pingiczner László ügyvéd II. rendű

A per tárgya:

Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.573/2015/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 11.G.40.230/2013/72.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperes és a II. rendű alperes részére személyenként 1.000.000 (egymillió) forint - 1.000.000 (egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] ... Község Önkormányzata a tulajdonában álló 10 hektáros

telekingatlanra lakópark építését és a lakóépületek geotermikus energiával való ellátásához szükséges termelő- és visszasajtoló hévízkutak létesítését határozta el. Ezért engedélyezési tervet készíttetett, melyre a szakhatóság vízjogi létesítési engedélyt adott. A tervek szerint a termelőkút a ... hrsz.-ú ingatlanon, a visszasajtoló kút a ... hrsz.-ú ingatlanon működött volna.

- [2] A beruházó képviselőjében eljáró ... Kft. 2007. június 15-én vállalkozási szerződést kötött a ... Zrt.-vel (... Zrt.) az engedélyezett terv szerinti 1600 méter mély hévíz kút elkészítésére. A kivitelező cég 400 méteres mélység elérése után 2007. szeptember 27-én elszámolási vita miatt levonult a helyszínről és a kivitelezés folytatását megtagadta.
- [3] Az ... Kft. 2007. október 26-án megállapodást kötött a felperessel, amely alapján a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a vállalkozási szerződés szerinti esedékes vállalkozói díjhátralékokat közvetlenül megfizeti a ... Zrt. felé, majd pedig a mű tulajdonjogát az ... Kft. átruházza a felperesre. Az ... Kft. számláit a felperes szerződésszerűen teljesítette.
- [4] A felperes 2008. február 12-én megbízta a II. rendű alperest a ... Zrt. által a fúrólukba épített béléscső állapotának, illetve további fúrás lehetőségének ellenőrzésével. A II. rendű alperes által elvégzett ellenőrzést követően a felperes mint megrendelő és az I. rendű alperes mint vállalkozó 2008. január 7-én vállalkozási szerződést kötöttek a vízjogi létesítési engedély alapján elkészítendő 2 db 1900 méter mély termálkút fúrására és kútfejjel lezárt állapotban történő átadására. A 2008. január 10-i módosítás értelmében a vállalkozói díj 42.500 forint/folyóméter + áfa egységárban került meghatározásra. A felperes 2008. január 18-tól szeptember 16-ig öt banki átutalással 35.000.000 forint vállalkozói díjelőleget fizetett meg az I. rendű alperes részére.
- [5] A felperes 2008. április 14-én megbízási szerződést kötött a II. rendű alperessel a két termálvízkút kivitelezési munkáinak műszaki ellenőri feladatai ellátására. A felperes 2008. április 15. és június 10. közötti időszakban banki átutalásokkal összesen 1.040.160 forint megbízási díjat fizetett meg a II. rendű alperes részére.
- [6] A kút fúrása során 2008. június 26-án gázkitörés következett be, amelyet a Budapesti Bányakapitányság felé 2008. június 27-én jelentettek. A bányakapitányság megállapította, hogy a súlyos üzemzavar közvetlen oka a váratlan, előjel nélkül bekövetkező homok-gáz-vízelegy kitörés volt. A határozat rögzítette, hogy a súlyos bányászati üzemzavarral okozati összefüggésben álló szakmai szabályszegés nem állapítható meg.
- [7] A II. rendű alperes 2008. július 24-én üzemzavar elhárítási tervet készített, amelyet megküldött a bányakapitányság részére. A kutat azonban le kellett zárni. A kút felszámolását a II. rendű alperes 2008. szeptember 9-én kelt levelével jelentette be az illetékes szakhatóságnak.
- [8] A felperes megrendelőként 2008. szeptember 16-án újabb vállalkozási

szerződést kötött az I. rendű alperessel az eredeti helyszíntől kb. 200 méterre egy újabb termálvíz sajtolókút kivitelezésére, illetve a kút üzemeltetéséhez szükséges jogerős vízjogi engedély beszerzésére. E szerződéshez kapcsolódóan 5.000.000 forint előleget adott át az I. rendű alperes részére, aki ezt az összeget a korábbi szerződés számláinak teljesítéseként, illetve költségei fedezeteként számolta el. A felek között kialakult elszámolási vitára tekintettel az újabb kút fúrási munkái elkezdésére már nem került sor.

- [9] A felperes 2010. június 18-án felszólította az I. rendű és II. rendű alpereseket 98.000.000 forint kártérítés megfizetésére. Az I. rendű alpereshez intézett levélben a postai küldeményen az I. rendű alperes nevét tévesen tüntette fel.
- [10] A felperes 2011. augusztus 17-én fizetési meghagyás kibocsátását kezdeményezte az alperesekkel szemben, a szadai termálkút sikertelen kivitelezése miatt 69.866.800 forint kártérítés vonatkozásában. Az I. rendű alperes mint kötelezett nevének téves megjelölése miatt a fizetési meghagyás „címezett ismeretlen” jelzéssel érkezett vissza, míg a II. rendű alperes ellentmondása folytán a Veszprémi Városi Bíróság előtt 12.P.22.003/2011. számú eljárás a 6. sorszámú végzéssel megszüntetésre került. A felperes az I. rendű alperessel szemben külön fizetési meghagyásos eljárást is kezdeményezett 1.000.000 forint kártérítési igény érdekében. Ennek kibocsátására 2011. november 21-én került sor. Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a Szegedi Törvényszék a 11.G.40.008/2012/2. számú végzésével a pert megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [11] A felperes kereseti kérelmében szerződésszegésből eredő kártérítés jogcímén 74.866.800 forint és kamatai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű és II. rendű alpereseket arra tekintettel, hogy ilyen összegben vételárat, illetve vállalkozói díjelőlegeket fizetett.
- [12] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Vitatták, hogy tevékenységükkel okozati összefüggésben kár érte volna a felperest. Hivatkoztak arra is, hogy a felperes követelése elévült.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a követelés az 1.000.000 forint és járulékait meghaladó részben elévült. Az el nem évült követelésrész vonatkozásában szakértői vizsgálat alapján arra a következtetésre jutott, hogy volt ugyan az alperesek részéről - a kitörésgátló beépítésének elmaradása miatt - szerződésszegő magatartás, amely azonban nem áll okozati összefüggésben a felperes kárával.
- [14] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - részben eltérő

indokolással - helybenhagyta. A másodfokú bíróság az elévülési kifogást nem találta alaposnak, ezért mindkét alperes tekintetében érdemben vizsgálta a teljes kereseti kérelmet. Lényegesnek ítélte, hogy a felperes keresetében nem a gázkitörés miatti személyi vagy dologi károk megtérítését, hanem a már kifizetett vételárat, illetve vállalkozói díjelőlegek visszafizetését követelte. Megállapította, hogy az ... Kft. részére korábban kifizetett vételárösszegek tekintetében a teljesítés lehetetlenné válásának szabályai irányadók, míg a vállalkozói díj visszaköveteléséhez kapcsolódó igény esetén a vállalkozási szerződés objektív megghiúsulására vonatkozó speciális szabályok alapján kell a felperesi igényt elbírálni. A szakértő írásbeli szakvéleménye és szóbeli előadása alapján megállapította, hogy a termálvíz kút fúrása során az ún. gázlencse megfúrása előre ki nem számítható geodéziai, geológiai adottságnak tekinthető, amely olyan elháríthatatlan külső ok, ami vis maiornak minősül, így a szerződés olyan okból lehetetlenült, amelyért egyik fél felelőssége sem állapítható meg.

- [15] A másodfokú bíróság a szakértői nyilatkozatok egybevetése alapján megállapította, hogy az I. rendű alperes kivitelezési mulasztása és a kút használhatatlanná válása, azaz a szerződés megghiúsulása között okozati összefüggés nem áll fenn. A lehetetlenné válás oka mindkét fél érdekkörén kívül esett, ezért az I. rendű alperest a díj arányos része megillette (a felperes a perben az I. rendű alperes részére már kifizetett 40.000.000 forint összeg arányosságát nem vitatta), míg a kútfúrasi tevékenység korábbi szakaszában harmadik személynek kifizetett összegeket a felperes kártérítésként az I. rendű alperestől a jogalap bizonyítottsága hiányában nem követelheti.
- [16] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a műszaki ellenőrként eljáró II. rendű alperes tevékenysége során ugyan kisebb mulasztást elkövetett, ez azonban nem volt okozója a kút használhatatlanná válásának.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben - tartalmilag - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereseti kérelmének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Kifogásolta, hogy habár a szakértői vélemény homályos, aggályos, önmagával ellentmondó, az írásbeli szakértői vélemény és a szakértő tárgyaláson tett szóbeli kiegészítése teljes mértékben ellentmondanak egymásnak, a bíróság az ellentmondásokat nem oldotta fel, a szakértői nyilatkozatokat kirívóan okszerűtlenül értékelte. Ezért a jogerős ítélet sérti az 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. §-át, valamint az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 318. §-át, 345. §-át, 339. §-át és 312. §-át.

- [18] Az I. rendű és II. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [20] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.
- [21] A bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabály [Pp. 206. § (1) bekezdés] megsértése csak akkor állapítható meg, ha az ügy elbírálása szempontból releváns tényállás feltáratlan maradt, a bíróság által megállapított tényállás iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Egyebekben a bizonyítékok felülmérlegelésére felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - nem kerülhet sor (BH2012.179., BH2002.29.). A perbeli esetben dr. ... szakértő a szóbeli meghallgatása során (11.G.40.230/2013/70. számú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy gázkitörés esetén a kút akkor sem lenne használható, ha van kitörésgátló (70. számú jegyzőkönyv 2. oldal). A kút használhatósága szempontjából mindegy, hogy volt-e a csőrakaton kitörésgátló vagy sem. A szakértő elmondta, hogy a gázkitörés elháríthatatlan volt, továbbá, ha az alperesek egyike sem mulaszt, akkor is bekövetkezhetett volna a kitörés, és a kút használhatatlanná válása. A kút tönkremenetelét teljes mértékig nem lehetett volna megakadályozni (70. számú jegyzőkönyv 4. oldal). E nyilatkozatok alapján nem állapítható meg ellentmondás a szakértő írásbeli és szóbeli nyilatkozatai között. A szakértő egyértelműen kifejtette, hogy bizonyos mértékű mulasztásokat az alperesek ugyan elkövettek, azonban nem a kitörésgátló beszerelésének, illetve nem a csőratakok tervek szerinti elkészítésének hiánya okozta a kút használhatatlanná válását, ennél fogva a felperes kárát. A szakértői álláspont a szóbeli meghallgatással vált egyértelműen tisztázhatóvá, e nyilatkozatokból pedig helyesen vonta le a másodfokú bíróság azt a következtetést, hogy a szerződés olyan lehetetlenülése következett be, amelynek elháríthatatlan oka volt.
- [22] A szakértő meghallgatásakor a tárgyaláson a felperes jogi képviselője jelen volt, azonban a jegyzőkönyvben rögzített szakértői előadáshoz további észrevételt nem tett, megválaszolatlan kérdés nem maradt (70. számú jegyzőkönyv 6. oldal), és bírói felhívásra kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincsen. Az elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésben sem vetette fel a felperes további szakértői bizonyítás szükségességét, így - a hivatalbóli bizonyítás lehetőségének hiányában - a rendelkezésre álló szakértői nyilatkozatok felhasználásával döntést lehetett hozni a jogvitában. A másodfokú bíróság az írásbeli szakvéleményt és annak szóbeli kiegészítését okszerűen, logikusan mérlegelte, ezért a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértése nem állapítható meg.

- [23] A felperes a felülvizsgálati kérelmében megjelölt anyagi jogi jogszabálysértéseket kizárólag a Pp. 206. §-ából, a szakértői nyilatkozatok kirívóan okszerűtlen mérlegeléséből és az általa állított ellentmondások feloldásának hiányából vezette le, további indokolást e körben a felülvizsgálati kérelem nem tartalmaz. A kifogásolt eljárásjogi szabály megsértése hiányában tévesen hivatkozott a felperes anyagi jogi jogszabálysértésre. A jogszabálysértés további szöveges előadásának hiányában egyéb tekintetben a felülvizsgálati kérelem érdemben nem volt elbíráلható [Pp. 272. § (2) bekezdés, 1/2016. (II.15.) PK vélemény 6. pont, BH2005.290., BH2011.259.].
- [24] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [25] A Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest az I. rendű és II. rendű alperesek jogi képviselétével kapcsolatosan felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [26] A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria a pervesztes felperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése alapján határozott.
- [27] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése folytán - kérelemre - tárgyaláson bírálta el.
- [28] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2017. június 15.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Pecsénye Csaba s.k. bíró